

**Oponentský osudek diplomové práce Aleka Lačeva „Evoluční psychologie umění“. Univerzita Karlova v Praze. Filozofická fakulta.
Katedra psychologie. Praha 2008.**

Autor zvolil za téma své diplomové práce příležitostně diskutovaný a do jisté míry také diskutabilní úhel pohledu evoluční psychologie ve vztahu k umění a jeho významu a dopadu.

Stejně jako věrné přívržence evoluční psychologie přitahuje tento výkladový rámec rovněž řadu zavilých oponentů. To je pravděpodobně důvodem, proč se autor na počátku textu věnuje jakési dílčí apologetice evoluční psychologie jako takové. Budiž mu k dobru připočteno, že usiluje vcelku o nestranný nadhled, třebaže své vlastní stanovisko a pozitivní vztah k této oblasti psychologie nikterak netají.

Následující stránky textu jsou zaměřeny na specifikaci umění jako takového a zejména umění v kontextu teorií evoluční psychologie. Autor se soustředí zejména na čtyři výkladové rámce umění: umění jako vedlejší produkt, fikci jako formu organizaci mysli, umění jako sociální adaptaci a konečně umění jako atribut pohlavního výběru. (Osobně poněkud postrádám pojetí umění jako formu zhutnělé reality a poznání, jakousi intuitivní zkratkou. To je ovšem poznámka stojící mimo rámec citovaných pojetí.)

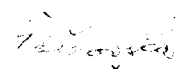
Na poslední zmíněnou koncepci také navazuje empirická část práce, v níž autor ověřuje za pomoci kvaziexperimentální situace fiktivního seznamovacího inzerátu hypotézu o uměleckém nadání jako atributu mužské atraktivity. Autorem očekávané hypotézy se sice nepotvrdily, přesto však je třeba ocenit originální a elegantní metodologii, jíž zde diplomová práce užívá. Autor rovněž citlivě pracuje s etickou rovinou zkoumání, jejíž křehkost si výrazně uvědomuje. Rovněž závěrečná diskuse adekvátně zvažuje meze v této práci získaných zjištění.

Na předložené diplomové práci oceňuji zejména pozitivní kvalitu autorovy argumentace, patrnou zejména v přehledné, stručné a výstižné teoretické části. Přínosem je nepochybně i originální a precizní výzkumná metodologie. Velmi bohatá použitá literatura a uměřenost celkového rozsahu textu jen dokresluje autorovy kvality.

Nicméně po přečtení práce zůstávají i pochybnosti a otázky, které by se mohly stát předmětem rozpravy nad textem. Např. nakolik jsou výsledky empirie dány zvolenými premisami a proměnnými, které autor zmiňuje? Je-li umělecké nadání atributem mužské atraktivity, nakolik toto nadání vyjadřuje profesní a finanční kvalifikace – viz text inzerátů? Co umění vytvářené ženami? Kam zapadá v teoretickém rámci a jak může ovlivňovat výsledky empirického výzkumu? Nakolik panuje mezi inzerenty elektronických seznamek důvěra k prezentovaným údajům a biografickým datům?

Závěrem plně doporučuji, aby se předložená práce stala předmětem obhajoby na katedře psychologie FF UK.

V Praze 18.8.2008

PhDr. Iva Štětovská